

MAGASIN FRA DEN NORSKE KIRKE I INDRE ØSTFOLD

Kime

NR 4/2021, 2. ÅRGANG

Nissen som tror på Gud

Side 4

Juleinstallasjoner

Stall, stjerne og kanskje flyvende engler. Side 8

Kjærlighetens veiviser

Lyset fra julestjernen gir håp i mørket. Side 11

Julens mening

Samhold, tradisjon, kjærlighet, varme. Side 14

Kirka er klar for jula – er du?

I fjor ble jula i kirken ikke som den pleier, av naturlige årsaker.

En haug med avlyste og annerledes førjulsarrangementer og julekonserter, og ikke minst julegudstjenester med meget sterke begrensninger. Tall fra bransjen viser for eksempel at rundt 75 prosent av de som ønsket å gå på julekonserter ikke fikk deltatt grunnet restriksjonene. I år står kirkene våre klare til å ta imot lokalbefolkningen i en helt annen skala enn det vi opplevde i 2020. De skal fylles med sang, felleskap og varm julestemning. Det vi opplevde i fjor var et historisk unntak, om man skal tro kirkehistoriker Vidar L. Haanes. – Det har, så vidt vi vet, ikke skjedd før i kirkehistorien at man ikke har gudstjenester eller stenger kirkene i jula på grunn av pandemier, uttalte han til KPK i forbindelse med 2020-feiringen. Og selv om det er gjort forsøk på å snakke ned kirkens betydning, både generelt og i forbindelse med julefeiringen de siste årene, viser tall at julens budskap og kirkebesøk er svært viktig for en stor del av befolkningen. Til og med i pandemiåret 2020 sa 21 prosent av de spurte i en undersøkelse utført av InFact at de planla å med seg en gudstjeneste på julaften. Dette tallet innebærer nesten 400.000 voksne nordmenn, og inkluderte gudstjenester både på TV, radio og nett. Hvis man i tillegg tar høyde for at kirkebesøk i forbindelse med jula er langt mer enn bare en gudstjeneste på julaften så vil antall kirkebesøkende være langt høyere. Folk strømmer gjerne til både julekonserter, julevandring, syng jula inn og andre førjulsarrangementer. Ryktet om kirkejulas død er med andre ord betydelig overdrevet. Det siste året har vi dessuten flere ganger fått være vitner til hvordan kirken betyr noe for folk når dramatiske og alvorlige hendelser og tragedier inntreffer. Både etter raset på Gjerdrum og etter drapene i Kongsberg sto kirkerommene og kirkens ansatte og frivillige sentralt. I starten av november markerte vi allehelgen. Det er en dag hvor mange generelt trekker til kirkene for å pleie sin sorg og sitt savn. Noen trenger noen å snakke med, noen ønsker å tenne et lys eller be en bønn, mens andre søker bare stillheten. Havet av tente lys som gjerne dekker de lokale kirkegårdene er konkrete vitnesbyrd om behovet. Med dette i bakhodet kan vi gå inn i adventstiden med vissheten om at kirken betyr noe for store deler av befolkningen, også i juletiden. Ha en velsignet julehøytid og et godt nytt år!

Helge Mathisen, redaktør i Kime

«400.000 nordmenn planla å få med seg en gudstjeneste på julaften»

INNHold

Askimnissen	4
Lyser opp Trøgstad til jul	8
Ny menighetsprest	10
Biskopens julehilsen	11
Kimes julequiz	12
Hva betyr jula for deg?	14
Konfirmantjubilanter	15
Kan bli Borgs nye biskop	15
Juleprogrammet i kirkene	16
Hvorfor er du frivillig i kirka?	18
Plasket under dåpen	19
Livets gang	20
Hvor er dette?	21
Strikket i gudstjenesten	23
En svidd julevott	23
Jesus i krybben	24

Forsidefoto:
Sigbjørn Pettersen
Kiserud

Ros? Ideer? Ris?
Kontakt Kime-redaksjonen:
kime@iokf.no

Lyden av Kime

Kjenner du noen som synes Kime er vanskelig å lese? KABB (Kristent arbeid blant blinde og svaksynte) bidrar til at Kime er universelt utformet og kommer i en gratis lydutgave.

Kontakt: kabb@kabb.no

Tlf: 69 81 69 81

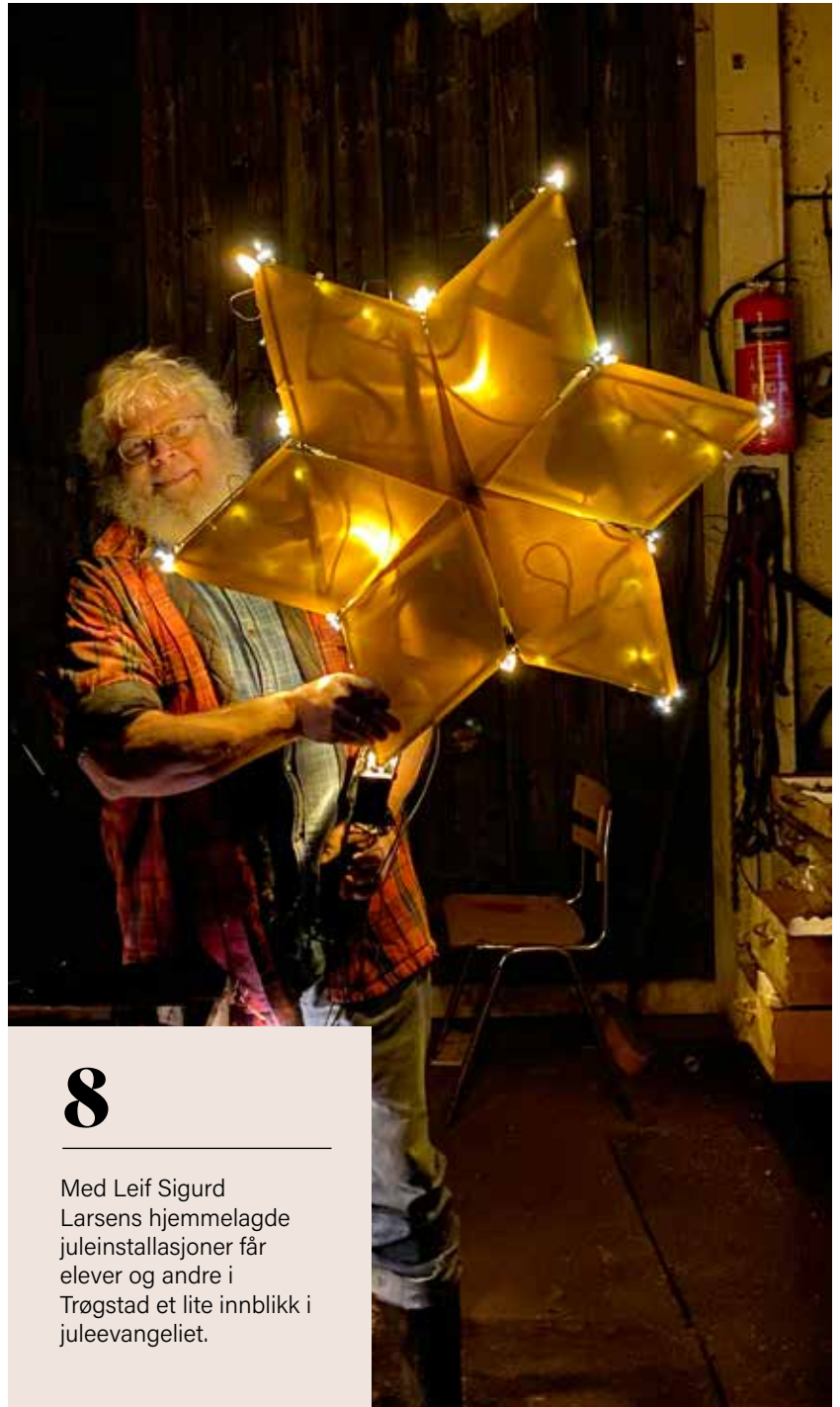
14

– Julen er en høytid som fyller meg med glede og takknemlighet, sier Elisabeth Stokkedal Tveten fra Båstad.

24

Amalie er fire år, går i Solbakken barnehage i Spydeberg og har tegnet denne lure engelen. Se flere fine barnetegninger på baksiden av Kime.

8

Med Leif Sigurd Larsens hjemmelagde juleinstallasjoner får elever og andre i Trøgstad et lite innblikk i juleevangeliet.

Utgiver: Indre Østfold kirkelige fellesråd
Ansvarlig utgiver: Bjørn Brustugun, kirkeverge i Indre Østfold
Redaktør: Helge Mathisen
Redaksjonen: Helge Mathisen, Sigbjørn P. Kiserud, Irene Smidt Brustad, Anne Kjersti Torp Halvorsen, Bjørn Solberg, Solveig Tjernæs Vormeland, Erik Lo og Åshild Moen Arnesen.

Layout: Åshild Moen Arnesen
Design: Dalsgren designbyrå
Trykk: Allprofil
Opplag: 20.092
Papir: 120g Edixion og omslag 170g Edixion. Kime er Svanemerket.
Annonsealg: Terje Stenholt
Tlf.: 481 17 961
E- post: terje.stenholt@iokf.no

Indre Østfold kirkelige fellesråd
 Kirkegata 31, 1814 Askim
Sentralbord: 69 68 14 40
E-post: kime@iokf.no
postmottak@iokf.no

Svanemerket trykksak

DEN NORSKE KIRKE

En islendir...

... et nisseskjegg...

... og en nisselue må til for å forvandle Øyvind Woie til Askimnissen.

STORE OPPLEVELSER: – Jeg har vært opptatt av at barna våre skal ha voksne rundt seg som heier på dem, og som tar dem på alvor. Jeg vil at de skal få noen sånne «Wow! Er det mulig?»-opplevelser, som handler om at vi kan få til helt umulige ting.

– Jeg tror på julenissen

Øyvind Woie (58) er julenissen som tror på Jesus.
– Jeg er en Jesus-inspirert nisse, sier han.

Tekst og foto: Sigbjørn Pettersen Kiserud

Hallo, hallo. Dere må huske å ta vare på hverandre i jula», sier askimnissen med en stemme det buldrer av. Det er bare litt skjegg, litt hår, en nisselue og en islender siden Øyvind Woie satt i den samme stolen – på Woies kjøkken hjemme i Askim.

Etter noen minutter ligger askimnissen pakket ned i en pose fra Europris.

– Jeg er en selvutnevnt nisse, sier Woie, etterfulgt av en god latterkule.

– Jeg ledet Askim Pike og Guttekorps i Askim i en del år, og jobbet med hundreårsmarkering og masse greier. Da korpset skulle gå i nissetoget tok jeg etter hvert over jobben som nissen først i toget. Så jeg tror egentlig jeg bare kupp nissen, sier han og ler.

Siden den gang har det gått slag i slag for askimnissen. Han har blitt et fast innslag på julegateåpninga, og er inspirert av Hasle-nissen, har egen

Facebookside og faste oppdrag for Askimbyen næringsforening.

– Kan få til helt umulige ting

57-åringen og fembarnsfaren er til daglig generalsekretær i KABB – Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte. I 1984 fikk han for første gang jobb i den diakonale interesseorganisasjonen og flyttet sammen med kona Kirsti til Askim.

Senere har han jobbet en lengre periode som journalist i avisa Vårt Land, og som kommunikasjonssjef i stiftelsen Signo – en diakonal stiftelse for døve, hørselshemmede og døvblinde. Men nå er han faktisk tilbake som generalsekretær i KABB for andre gang. – Jeg er resirkulert, sier Woie.

Foruten å være julenisse, er Woie kanskje mest kjent som styreleder ved kulturhuset og en initiativtaker til flere store arrangementer. I 2014 fikk han

Askim kommunes kulturplakett.

– Jeg har vært opptatt av at barna våre skal ha voksne rundt seg som heier på dem, og som tar dem på alvor. Jeg vil at de skal få noen sånne «Wow! Er det mulig?»-opplevelser, som handler om at vi kan få til helt umulige ting. Sånn som da vi fylte hele stadion, fikk besøk av garden og Admiral P for å feire at korpset fylte 100 år eller da vi fikk være med Askim Soul Children til topps i Norske Talenter sammen med rapperen Sirius.

Woie vokste opp på en gård på Hurum, med en far som var «Hurumlandets svar på Mahatma Ghandi».

– Gunnar Woie respekterte alle. Inviterte folk hjem og stilte opp for alkoholikeren. Han var en gladkristen og livsglad kar fra Arendal. Mor var fra Jæren og litt tyngre tankene sine. Jeg har

«Jesus ble født i en møkkete stall. Alt kunne gått galt, men Gud satser på dårlige marginer»

nok litt fra begge. Litt enkel og litt dyp.

Det var hjemme på gården på Hurum at Woie i oppveksten fikk «personlig nissekompetanse».

– Alle har noen sånne slørete minner fra barndommen der man ikke klarer å skille mellom fantasi og virkelighet. Men jeg er helt overbevist om at jeg så nissen, sier han.

Han var opplært til at nissen var i fjøset på julaften.

– En kveld så jeg nissen på låven. Det var en liten, krum kar med rød nisselue. Derfor er jeg helt alvorlig når jeg sier at jeg tror på nissen. Det kan du bruke som overskrift: Jeg tror på nissen.

Og det er han ikke alene om.

– I en verden hvor vi har så masse skjermer og visuelle inntrykk opplever jeg at barn helt opp i tolvårsalderen likevel behandler meg som om jeg er den ekte nissen. Det er noe fint i at en halvtjukk gubbe med skjegg kan skape en annen virkelighet en høstkveld i Askim.

Noen ganger kjenner Woie at pulsen stiger bak skjegget.

– Unger betror seg til nissen. De forteller om hvordan de har det hjemme, eller at de har det vanskelig på skolen.

– *Hva svarer nissen da?*

– Jeg prøver så godt jeg kan å gi dem noe på det lille øyeblikket jeg snakker med dem. Som regel sier jeg at de bør snakke med læreren, eller noen andre voksne de stoler på.

Satser på dårlige marginer

For Woie er det viktig at nissen er noe mer enn bare gaver og overflod, og mener julenissen vi kjenner fra Coca Cola er skakk-kjørt. Da er det bedre med kortreist nisse med lokale røtter.

– Jeg får jo også litt bismak av jula. En del av mitt kristne engasjement handler om klima, miljø og forvaltning. Da klarer jeg ikke helt å riste av meg at mange av pakkene under treet har et klimautslipp.

Vårt forbruk rammer noen andre, sier han.

– Samtidig er jeg glad i julesangene og juletreet. Jula er en sterk trostid for meg. Jeg synes det er spennende og inspirerende at Jesus ble født i en møkkete stall med dårlige marginer. Alt kunne gått galt, men Gud satser på dårlige marginer. Jula rommer så masse.

Vil bety noe for andre

– *Hva er budskapet fra nissen til Indre Østfoldingene før jul?*

– Vi kan blir bedre til å ta vare på hverandre. Gi litt blaffen i gavene. Ha det fint og være gode med hverandre. Jeg er såpass banal at jeg tror at hvis jeg kan formidle det til folk, så kan verden kanskje bli et litt bedre sted. I Askim pleier nissen å ha en nisseregul som blir formidlet hvert år. I fjor hadde vi denne

TA VARE: –Jeg er så banal at jeg tror at hvis jeg kan formidle til folk at vi må være gode mot hverandre, så blir verden et bedre sted, sier Øyvind Woie.

«I Askim tar vi oss en julepustepause og er tilstede, slik at alle får oppmerksomhet og glede».

En sommer for noen år siden gikk Woie rundt i hagen og «hadde en liten troskrise». I et bringebærkratt bak garasjen fant han meningen med livet. Midt blant ugress og store busker fant han to svære, deilige bringebær.

– Det er meningen med livet: Å være skapt til å være et deilig bringebær inni et kratt, der ingen hadde forventet det. Å la folk få oppleve noe godt. Å være noe for andre. Jeg tror de fleste av oss kan klare å være noe for andre i jula med å ta noen små grep. Send en tekstmelding, ta en telefon, eller snakk med noen du er glad i, er rådet fra nissen. ■

HÅPSBYGGENDE: Dette er hva Askimnissen skrev til dette bildet, postet på sin facebookprofil 1. desember 2018: "Og så kan advent og jula bare komme. Julegata er åpnet og julegrana tent. Tradisjoner er noe vi gjør år etter år fordi vi liker det. Jeg er overbevist om at vi trenger dem mer enn noensinne. Å stå skulder ved skulder rundt ei fullvoksen gran på et torg i en by er sunt for både folkehelse, forebygging mot utenforskap og håpsbyggende. #askimnissen".

Foto: Privat

PLAKETT: I 2014 fikk Øyvind Woie Askim kommunes kulturplakett. Foto: Privat

JULETRE MED MENING: Askimnissen har også vært delaktig i prosjektet "Juletre med mening". På treet henger ønsker fra barn i alderen 0-18 år. Folk plukker et hjertekort med et ønske og kjøper gaven, lar være å pakke den inn og leverer den på Frivilligsentralen. Så blir gavene formidlet videre til barna.

Foto: Privat

STALLEN: Et steinkast fra Trøgstad kirke ligger stallen. Den har vært i bruk siden 2009.

SELVGJORT ER VELGJORT: Hva gjør man når de ikke selger effektene til julevandringen på Europris? Da lager man den selv. Her er Leif Larsen i full aksjon før fjorårets julevandring. De tre vise menn er blant effektene som endrer seg i løpet av vandringen. Mot slutten snur de seg - og er på vei bort fra krybben.

Lyser opp Trøgstad til jul

Julevandringen i Trøgstad er noe for seg selv: Med Leif Sigurd Larsens hjemmelagde juleinstallasjoner får elever og andre et lite innblikk i juleevangeliet. Musikken i vandringen spilles av Larsen selv. – Jeg spiller på en ukulele og har en forsterker på låret, sier han.

Tekst: Sigbjørn P. Kiserud **Foto:** Morten Marius Larsen

Da Trøgstadkirken skulle løse koronautfordringene i fjor, kom de på å lage en julevandring for alle elevene de 230 elevene på Skjønhaug skole. Jeg ble spurt om å være med i et team sammen med søstrene Bergstrøm; Kateket Elin Moskvil og trosopplærer Anita Bergstrøm. Jeg har samarbeidet med Elin i endel år om andre prosjekter med barn og unge.

– Vi ville gjøre noe som ikke krevde enormt med folk og ressurser, sier Leif. Han er en "Petter Smart-variant" og lagde nye installasjoner basert på egne og andres ideer. Med lyssetting på installasjonene, en stall og litt skuespill, sanger, salmer og tekster, kunne de formidle juleevangeliet på en annerledes måte. Dette ble så bra at Skjønhaug skole ville ha samme opplegg i år. Selve vandringen starter ved landemerket vårt, adventslysene i kirkekrysset, deretter til kirketrappa, kapellet og inn

og ut av museumsområdet, hele tiden i hælene på Maria og Josef som vi finner etterhvert. En stor lysende julestjerne er god til å lede oss. Vi "låner" den av vismennene.

Stallen er en populær rekvisitt, forteller Larsen: – Den har jeg brukt siden 2009, da jeg var med Lys våken

"Jeg filosoferer litt i mitt gamle hode om hvordan jeg kan få til noen flyvende engler i år."

for første gang. Siden har den vært brukt på julemesser, julegateåpning, i barnehage, men først og fremst på

Lys våken.

Da Kime gikk i trykken, fortalte Larsen om at han «filosoferer litt i mitt gamle hode om hvordan jeg kan få til noen flyvende engler i år».

– Utfordringen min er at tyngdekraften må oppheves. Men jeg har lett litt i det gamle testamentet og tror jeg har funnet en løsning nå.

Installasjonene blir stående ute i området rundt kirken i romjula. I tillegg blir det en åpen vandring for alle som ønsker det onsdag 15. desember på kveldstid. ■

IDÉRIK: Leif Larsen har laget installasjoner knyttet til juleevangeliet basert på egne og andres ideer.

TRØGSTAD

Høstsalg i kirkestallen

I år har høstsalgskomiteen som mål å samle inn penger til å legge inn ny strømkabel til oppvarming av lokalene i menighetsbarnehagen og Kirkestallen ellers.

Dette er et prosjekt som er kostnadsberegnet til ca. kr.70 000,-

Trøgstad Sparebank har raust bidratt med kr.35 000,- og komiteen håper å få inn tilsvarende beløp (35 000). Ønsker du å bidra med en gave til Kirkestallen kan bidrag sendes til kontonummer: 1140 20 16835 eller VIPPS 631210 merk «Høstsalg». ■

INDRE ØSTFOLD

Har du en dåpskjole til overs?

Vi ønsker å ha dåpskjoler til utlån til de som ønsker i hele Indre Østfold kommune. Har du en hengende du kan tenke deg å donere? Eller kanskje du ønsker å kjøpe en til oss? Ta kontakt med Anne Line Tjernæs tlf. 922 06 270/anne.line.tjernaes@iokf.no. Tenk å kunne få børstet støvet av en gammel dåpskjole – som kan bli til glede for så mange andre. ■

NYTT OM NAVN

NYANSATT: Oscar Lied begynner som menighetsprest i Askim og Spydeberg.

Ny menighetsprest i Askim og Spydeberg

Oscar Lied begynner i februar som menighetsprest i Spydeberg og Askim. Han jobber i dag som sokneprest i Danmark, men gleder seg til å flytte hjem til Norge. Oscar er gift og har to barn på to og fire år. Vi gleder oss til å ønske ham velkommen. ■

EIDSBERG

ARRANGEMENT: Velkommen til "Julemenn og griseprat" – hvor bonde og sanger Petter Simonsen (til høyre) og organist i Eidsberg, Leif Ingvald Skaug underholder.

Bonde og organist inviterer til "Julemenn og griseprat"

Organist Leif Ingvald Skaug inviterer alle menn i alle aldre til griseprat og allsang med bonde og sanger Petter Simonsen på Mysen Menighetshus Betania torsdag 9. desember kl. 19.30-21.00. Det blir også litt øvelse på 2-3 av de mest kjente julesangene slik at de som vil kan være med å skape ekstra gåsehudfaktor på 2. juledagsgudstjenesten kl. 1100 i Mysen kirke. Selvfølgelig blir det servert julemenn, og det blir garantert en eller to overraskelser for de som kommer også. Ta med deg kompiser, kolleger

og naboer og ta sjansen på litt jul, galskap og alvor. For alle menn i alle aldre. Og det er helt gratis!

Samlingen er starten på et nytt konsept for menn som starter i 2022 i Eidsbergkirkene. «Bonde, bil og baller». 3 kvelder + 3 opptredener.

Rune Bratseth, Jan Erik «Autofil» Larssen, Petter Simonsen med flere har sagt at de gjerne vil komme innom på samlingene i 2022.

Så skal vi skape stor stemning i Indre Østfold på 17. mai, på fotballfest og til jul! ■

GODHET: "Måtte denne julen gi oss et glimt av Guds kjærlighet", skriver biskop Atle Sommerfeldt. Illustrasjonsfoto: Bo Mathisen/Den norske kirke

Kjærlighet i mørketiden

I mørket kan våre tristeste livserfaringer komme til oss. Men vi er alle et resultat av kjærlighet, og lyset fra julestjernen gir håp i mørket, skriver biskop Atle Sommerfeldt.

Tekst: Atle Sommerfeldt, avtroppende biskop i Borg bispedømme **Foto:** Bo Mathisen/Den norske kirke

Nå kryper mørket inn på oss fra alle kroker og kriker. I mørket kan våre tristeste livserfaringer komme til oss. Det kan være sorgen over en som er død, lengsel etter dem vi gjerne skulle vært sammen med, men som av ulike grunner ikke er til stede i hverdagen. Gamle sår kan bli som nye. Utrygghet for hva fremtiden vil bringe kan gi søvnløse netter. Sporene av kjærlighet er ikke alltid lett å få øye på.

Men vi er alle resultat av kjærlighet, Guds kjærlighet skapte alt som er til og hele menneskeheten. Guds kjærlighet ga oss all samme verdighet og verdi. Kjærligheten mellom mann og kvinne ga hver enkelt av oss livet. Når kjærligheten forsvinner, i livene våre og i samfunnet, ødelegges vi. Brutalitet, undertrykkelse og krig vinner frem.

De mange lysene på kirkegårder og gravsteder denne julehøytiden er en stille håpsprotest mot mørket rundt oss. Lysene viser at håpet om kjærlighetens

seier over sorg og død lever. De lyser opp minner og gir oss som tenner dem et streif av kjærlighetens varme.

Det er veldig meningsfullt å tenne kjærlighetens lys nettopp i julehøytiden. Den kristne julen forteller oss at kjærligheten ikke er en abstrakt og idealisert eller romantisk ide, i en himmel ingen av oss kan nå. Kjærligheten lever der vi trenger den mest, i hverdagens mange utfordringer og i våre kamper mot indre og ytre mørke. Den gjør det mulig å leve og å overleve og å håpe om fred på jord for alle mennesker.

Gud er helt annerledes enn oss mennesker og er alltid større enn alt vi kan fatte og alt vi kan tenke eller tro. Gud lar seg ikke fange av menneskets logikk og tankekraft. Gud er Gud om alle mann – og kvinner, var døde, som Petter Dass skriver i Den norske kirkes nasjonalsalme.

Det store underet og mysteriet som skjedde i Betlehem den gangen er at

Guds kjærlighet driver Gud til å bli som oss, født av en kvinne, som en hvilken som helst annen baby.

Guds kjærlighet overvinnes avstanden mellom Gud og menneske. Lyset fra julestjernen gir håp i mørket: Vi synger det i en kjær julesalme av Alf Prøysen: «Den fyrste gong ho skinte så laga hu ei bru imella seg og himmel`n og ei krubbe og ei ku». Det lille barnet i krybben kan ingen være reddet for, det gir oss alle frihet til å være i Guds nærhet. I krybbens rom er kjærligheten tilstede for oss alle.

Måtte denne julen gi oss et glimt av denne kjærligheten. La oss feire julen som en fest for kjærlighetens seier over mørket, nå og i all evighet. ■

INDRE ØSTFOLD

1. Hva heter den unge spydebergingen som var stortingskandidat for partiet Sentrum til valget i høst?
2. Hva het Eidsbergs siste ordfører?
3. Det ligger tre kraftstasjoner langs Glomma i Indre Østfold. Hva heter de?
4. Hvilket tettsted i Indre Østfold fikk i høst sin aller første restaurant, trolig noensinne?
5. Hvilken Indre Østfold-bygd kom professor Einar Lundebly fra?

JUL I KIRKEN

1. Hva kalles dagen da Maria fikk vite at hun skulle bli mor

- til Jesus?
2. På hvilken dato har julen tradisjonelt vært regnet som over?
3. Og hva slags royalt navn har også denne dagen?
4. I tillegg til sauer, hvilket to dyr finner vi som regel i en tradisjonell julekrybbe?
5. Hvilket instrument ble «Glade jul» fremført med for aller første gang?

LETT BLANDING

1. Hvilken brustype med mange års fartstid valgte Coca Cola å ta ut av produksjon i høst?
2. Hva heter ministeren som nå har ansvar for tro og livssyn i den norske

- regjeringen?
3. Hvilken tacorelatert og populær grønnsak har også fått status som en «klimatevsting»?
4. Hva er spesielt med den 12 meter høye planten «Andes dronning»?
5. Den nettbaserte matbutikken Kolonial skiftet tidligere i år navn til et kvinnenavn. Hvilket?

KULTUR OG UNDERHOLDNING

1. Hva heter den koreanske tv-serien som har blitt en av årets mest omtalte?
2. Et walisisk rockeband med et «prekende» navn kom i 2021 med sitt første album på

- länge. Hva heter bandet?
3. Hvem spiller prinsen i den norske nyinnspillingen av «Tre nøtter til Askepott»?
4. Hva heter medprogramlederen til Else Kåss Furuseth i «Kåss til kvelds»?
5. Hvilken nordmann har flest følgere på Instagram?

SPORT

1. Hva het Karsten Warholms argeste konkurrent på 400 meter hekk under OL Tokyo i 2021?
2. Hvor høyt er nordmannen Casper Ruud rangert på ATPs verdensranking i tennis (per oktober 2021)?
3. Hvilken nordmann er

Er det godt med kake hver

Eller er det best med grovbrød i lengden? Hvis det alltid er kake, så er det ikke så fristende etter hvert, det blir for søtt.

Tekst: Solveig Tjernæs Vormeland, diakon i Eidsberg. **Foto:** Bo Mathisen/Den norske kirke

Litt slik tenker jeg om førjulstiden. Helt i fra midten av oktober kommer julekrammen i posten og julemarsipanen dukker opp i butikken. Er det greit å pynte til jul rett etter halloween, spør noen? Noen vil gjerne starte enda tidligere, og ingen kan nekte det, men gjør det noe med oss å være i julemodus så lenge?

Forberedelse

Når vi foregriper høytiden på en slik måte, så blir det i hvert fall ikke noe adventstid igjen, slik den var ment. Denne tiden hvor vi kan forberede oss til jul og tenne et og et lilla lys. Og den lilla fargen kommer av at himmel møter jord. Den blå himmelen møter de bankende hjertene her på jorda, og da blir fargen lilla.

I kirken har vi noe som heter kirkeårets farger og rytme. I denne rytmen kommer alltid en fest, til slutt. I forkant av hver store høytid er det en ventetid, den er lilla før jul og påske (fastetiden), i denne tiden kan vi forberede oss. I forberedelsene skapes også forventninger om dager som er annerledes, selve høytiden.

Oppdage litt etter litt

Jeg tok en prat med Elisabeth Riiser Dankel fra Eidsberg, som kan mye når det gjelder kirkeårets betydning og verdien av høytidene gjennom året.

Elisabeth var den som ledet arbeidet med planen ved oppstarten av trosopplæringsarbeidet i tidligere Eidsberg fellesrådsområde, for snart tjue år siden. Planen fikk overskriften «Å lære

er å oppdage» og da jeg startet å skrive denne artikkelen, så er det nettopp det jeg forsøker å formidle, at ved å la hver dag få være slik den er, så foregriper vi ikke begivenhetene, vi oppdager jula litt etter litt.

Forventning

Skal noe oppdages, må det ikke være helt åpenbart fra starten av, da blir jo spenningen og forventningene borte.

– Jeg er opptatt av at vi ikke skal glemme advent, for hvis vi går rett fra oktober og inn i julen så blir advent borte, og da mister vi mye av forventningstiden før jul, sier Elisabeth.

– Det er så fint å kunne stole på kirkens rytme og at det alltid kommer en fest!, legger hun til.

julequiz

, laget av redaktør og quizmaster Helge Mathisen.

den eneste som har blitt toppscorer i tysk Bundesliga i fotball?
4. Hvor mange gull tok Norge under vinter-OL i 2018 i Pyeongchang?
5. Hvilken idrett driver Brage Vestavik fra Mysen med?

LITTERATUR

1. Hvem har skrevet «Ulvene fra evighetens skog»?
2. Hvilken Ap-veteran fikk sin biografi i høst?
3. Hva heter den norske tegneserien satt i et litt spesielt kontormiljø?
4. Hva er Bill Watterson mest kjent for?
5. Hva heter den ferske krimromanen til Aslak Nore?

5. Havets kirkegård
Tigren (Calvin and Hobbes).
4. Han står bak tegneserien Tommy og Lunch
3. Lunch
2. Martin Kolberg
1. Karl Ove Knausgård

Litteratur

5. Utforsykkel (downhill)
4. 14
3. Jørn Andersen
2. 8. plass
1. Raj Benjamin

Sport

5. Erling Braut Haaland
4. Markus Nebj
3. Cengiz Al
2. Manic Street Preachers
1. Squid Game

Kultur og underholdning

5. Oda
blomster, så dør den.
4. Den bruker 80-100 år før den
3. Avokado
2. Kjersti Toppe
1. Tab Xtra

Letting

5. Gitar
4. Okse og esel
3. Helligtrekongersdag
2. 6. januar (13. dag jul)
1. Maria budskapsdag

Jul i kirken

5. Spydeberg
4. Knappstad (Sushi Tera)
3. Solbergfoss, Kykkelsrud og Vamma
2. Erik Unas
1. Tina Razafimandimby Väje

Indre østfold

Svar:

dag?

REDESIGN AV JULEPYNT

Finn fram gammel pynt, sett den sammen på nytt. Hent granbar og kongler fra skogen (gå en tur sammen), bind det sammen, lim på gammel pynt. (her kan en limpistol være nyttig).

Når vi har tilgang på julehandel over så lang tid er det lett å tenke at man trenger mer av alt. Og i vår tid hvor vi oppfordres til å tenke gjenbruk og rettferdig handel, så er det fint om vi klarer å bruke julepynten i flere år, eller kanskje den kan redesignes? Engelen på bildet er laget av en gammel salmebok.

LILLA LYS

Bruk de lilla lysene gjennom adventstiden. Bruk en stund hver lørdag eller søndag som dere leser noe sammen fra en bok, lag det til en felles samling for familien.

ADVENTSTURER

Da Maria og Josef starter vandringen fra Nasaret i Galilea til Betlehem var Maria høygravid. Avstanden mellom byene er ca 150 km. Så en måte å forberede seg til advent er jo å ta en sekk på ryggen (tilsvarende en gravid mage), og gå 6,5km hver dag i 24 dager. Gjør vi det, så

rekker vi fram til Betlehem før jul, og en bonus er at det er godt for kropp og sjel å bevege seg.

JULEKRYBBEN

Mange av oss har en egen julekrybbe hjemme, og for å la julens budskap vær med oss gjennom advent er det mulig å sette fram litt etter litt av julekrybben. Start med bakgrunnen og dyrene, de var jo der hele tiden, så ta fram flere og flere, kanskje andre lekedyr man har tilgjengelig også skal få være med i stallen. Helt til slutt, på julaften kommer Jesusbarnet.

Hva betyr jula for deg?

Sitronfromasj. Samhold. Stjerner. Snøborg.
Vi har spurt et knippe mennesker om hva jula betyr for dem.

Tekst: Erik Lo, Anne Kjersti Torp Halvorsen, Åshild Moen Arnesen og Sigbjørn P. Kiserud

**Elisabeth
Stokkedal
Tveten
63 år
Fra Båstad**

– Julen er en høytid som fyller meg med glede og takknemlighet. Jeg blir påminnet om hvor stor kjærlighet Gud har til oss mennesker. Advent med sine faste tradisjoner er viktig for forventningen til det som kommer i jula. Jeg vokste opp i en liten kjernefamilie som bodde langt unna resten av slekta. Pappa var prest og brukte mye tid for å forberede julens gudstjenester, så det var mamma og jeg som stod for de praktiske juleforberedelsene hjemme, inntil jeg ble storesøster da jeg var 12 år. Da ble det oss tre som ordnet i stand til jul. Etter at jeg har fått mitt eget hjem fortsetter mye som før. Vi begynner første søndag i advent med å tenne adventstjerna og å ta frem adventsstaken. Kaker bakes, vi har ertesuppe lille julaften og sitronfromasj på julaften. Men jeg har også fått med nye tradisjoner. Til å begynne med var det slakt av halv gris og halv kvige. Nå er det blitt sånn at vi etter hvert kjøper det vi trenger. Men en viktig del av slaktestellet holder vi fast ved: blodklubbefest! Vi går ut i egen skog med pølser og kakao for å finne juletre, julenek henges opp i granbusker på låvebrua, og på julaften er det ribbe som serveres. Jeg gleder meg over å få feire jul sammen med familien i glede over den store gaven vi fikk da Jesus ble født!

**Rosa Da Silva
Fra Askim**

– Julens betydning for meg stammer fra langt bak i min tidlige barndom. Bestemor og jeg plukket mose og andre grønne vekster og vi lagde en stor vei med sand igjennom et landskap. Vi plassert først Maria og Josef på veien fra Nasaret til Betlehem. Så kom eselet og etter hvert som dagene gikk, kom det flere til, samt gjetere. Stjernen langt der oppe ledet oss til natten hvor på mirakuløst vis Jesus kom til oss, natten til den 25. desember. Det var magisk hvert år. Plutselig var Jesusbarnet i Marias favn, uten at vi barn så noen ting.

Bestemor og bestefar strålte. Et stort

**«Det var magisk
hvert år. Plutselig
var Jesusbarnet i
Marias favn, uten
at vi barn så noen
ting»**

bål i den åpne peisen på kjøkkenet, som var fylt til trengsel med onkler, tanter, fettere og kusiner. Det var glede, det var varmt og vi feiret at Jesus var kommet til oss med masse kjærlighet, slik at alt skulle bli bra i vår verden.

**Filippa Moen
Arnesen
9 år
Fra Tomter**

– Jula for meg betyr familie, leke i snøen, lage snømann, sitte inne og høre på julemusikk mens jeg baker

**«Jul er kjempegøy
og veldig hyggelig»**

pepperkaker med lillebroren min. Jeg synes jul er kjempegøy, og veldig hyggelig. Jeg tenker også på peis, pepperkaker, moro, snøborg, julepynt og marsipan, som jeg ikke liker. Og å finne mandelen i grøten. Den fant jeg i fjor! Av julesangene liker jeg "Jinglebells" best. Det er morsomt å få julegaver på julaften. Vi feierer fordi Jesus ble født. Det er fint.

**Solve Egeland
44 år
Fra Spydeberg**

– For meg er jula samhold, tradisjon, kjærlighet, varme – egentlig alle de fine tingene vi har blitt minnet på av Jesus.

Bildet over: Denne gjengen var konfirmanter for 50, 60, 70 og 80 år siden. Bildet øverst til høyre: Konfirmanter for 51 år siden, midten: Konfirmanter for 61 år siden og nederst til høyre: To karer som sto konfirmant for 71 år siden.

Dobbelt konfirmantjubiläum i Spydeberg

Tekst: Sigbjørn P. Kiserud

På grunn av koronapandemien ble de tradisjonsrike konfirmantjubilæene avlyst i fjor. I år ble det derfor dobbel feiring i Spydeberg, slik har det også blitt feiret flere andre steder i kommunen.

– Det er trivelig å kunne samles og

mimre tilbake, sier Hilde Lund som denne høsten sto i bresjen for konfirmantjubilæet på prestegården for konfirmanter født i 1971, 1961, 1951 eller 1941. Totalt samlet jubileet 30 personer. I tillegg ble det et par uker tidligere holdt et jubileum for dem som ble konfirmert i 1970, 1960, 1950 eller 1940, som

samlet i overkant av 40 deltakere.

– Det ble en hyggelig samling, med et spesielt fokus både på historien fra da vi var konfirmanter, og historien rundt prestegården. Det ble en fin dag, med trivelige mennesker i koselige lokaler, konstaterer Lund. ■

NOMINERT: Prost i Østre Borgevssyl, Kåre Rune Hauge, kan bli den nye biskopen i Borg.

Kan bli den nye biskopen

Borg bispedømmeråd har nominert 5 kandidater til å bli biskop etter Atle Sommerfeldt. Blant de fem er Kåre Rune Hauge, som er prost i Østre Borgevssyl. Alle menighetene i Indre Østfold tilhører dette prostiet.

– Jeg vil inspirere og utfordre menigheter og medarbeidere til å gi mennesker en erfaring av himmel på jord. Jeg vil bidra til at kirken i Borg og lokalmenighetene finner sin unike egenart, slik at de sees og erfares som Jesu kropp og en levende menighet på sitt sted, sier Hauge.

– Kandidatene har bred kompetanse fra ledelse i kirke og næringsliv, teologi, kommunikasjon, og internasjonale relasjoner, sier Karin-Elin Berg, leder av Borg bispedømmeråd. I tillegg til Kåre Rune Hauge, er følgende nominert: Domprost i Fredrikstad, Kari Mangrud Alvsvåg, personal- og lederutviklingssjef Ole Martin Grevstad, professor Harald Hegstad og prost Kristine Sandmæl.

Hvem som blir den nye biskopen i Borg blir avgjort i mars. ■

Det kimer nå til julefest i kirkene i Indre Østfold

Vi gleder oss til å markere og feire advent, jul og nyttår i kirker, menighetshus og lokalsamfunn igjen. Her er en oversikt over gudstjenester, konserter og andre arrangementer. Velkommen!

TRØGSTAD OG BÅSTAD

1.søndag i advent, søndag 28.11. kl. 11.00, Båstad kirke: Lys våken-gudstjeneste

Søndag 28.11. kl 11.00, Havnås grendehus: Gudstjeneste og basar

Tirsdag 30.11. kl. 17.00 – 19, Båstad kirke: Åpen kirke i advent. Musikk kl.18 - 18.20

Torsdag 02.12. kl 17 – 19.00, Trøgstad kirke: Åpen kirke i advent. Musikk kl.18 - 18.20

2. søndag i advent:
Søndag 05.12. kl 11.00, Trøgstad kirke: Gudstjeneste

Tirsdag 07.12. kl 17-19.00, Båstad kirke: Åpen kirke i advent. Musikk kl.18 - 18.20

Torsdag 09.12. kl 17-19,00 Trøgstad kirke: Åpen kirke i advent. Musikk kl.18 - 18.20

Lørdag 11.12. Menigheten deltar med stand på Jul i bygda (Trøgstad bygdemuseum)

3. søndag i advent:
Søndag 12.12. kl. 17.00, Båstad kirke: Vi spiller og synger jula inn

Tirsdag 14.12. kl 17-19.00, Båstad kirke: Åpen kirke i advent. Musikk kl.18 - 18.20

Tirsdag 14.12. kl 19.00, ved Kirkestallen (utendørs): Julevandring

Torsdag 16.12. kl. 17.00 - 19.00 Trøgstad kirke: Åpen kirke i advent. Musikk kl. 18 - 18.20.

4. søndag i advent:
Søndag 19.12. kl 11.00, Båstad kirke: Gudstjeneste

Tirsdag 21.12. kl 18.00, Trøgstad kirke: Vi spiller og synger jula inn

Julaften: Fredag 24.12. kl 15.00, Båstad kirke: Julaftengudstjeneste kl 16.15, Trøgstad kirke: Julaftengudstjeneste

Lørdag 25.12, kl. 12.00, Båstad kirke: Høytidsgudstjeneste på juledag

Fredag 31.12, kl. 23.00, Trøgstad kirke: Midnattsgudstjeneste

Søndag 2. januar kl 11.00, Trøgstad kirke: Gudstjeneste

Søndag 9. januar kl 11.00, Trøgstad kirke: Helligtrekongers gudstjeneste

Søndag 9. januar kl 18.00, Båstad kirke: Nyttårskonserter med Trøgstad Janitsjar

Nyttårsfeiring i Kirkestallen: Tur- og kulturutvalget i Trøgstad og Båstad menigheter innbyr til nyttårsfeiring i Kirkestallen, Trøgstad fredag 31.12 kl.19.00. Vi deltar på Midnattsgudstjeneste i Trøgstad kirke kl.23.00. Åpent for hele familien. Påmeldte må ha med mat til koldtbordet. Pris kr. 100,- pr person, dekker innkjøp av drikke, snacks, rundstykker o.l. Kaffe i Kirkestallen etter midnattsgudstjenesten. Påmelding til Erik Lo: er-lo2@online.no eller tlf: 942 88 027. Velkommen!

SPYDEBERG:

05.12. kl 11.00, Heli kirke: Familiegudstjeneste sammen med Solbakken barnehage

12.12. kl 18.00, Fjøset på prestegården: Fjøs-gudstjeneste for alle. Kle deg godt!

17.12. kl 19.00, Spydeberg kirke: Konsert med Korisma

19.12. Vi synger jula inn. Tid og sted bekjentgjøres senere.

24.12. kl 14.00, Spydeberg kirke:

Julaftengudstjeneste

24.12 kl 16.00, Spydeberg kirke: Julaftengudstjeneste

24.12. kl 14.00, Hovin kirke: Julaftengudstjeneste

24.12. kl 16.00, Hovin kirke: Julaftengudstjeneste

25.12. kl 12.00, Spydeberg kirke: Høytidsgudstjeneste

26.12. kl 11.00, Heli kirke: Sanggudstjeneste. Korisma deltar

2. januar kl 11.00, Heli kirke: Gudstjeneste

Spydeberg Brass skal ha konsert i Spydeberg kirke før jul. Tidspunkt bekjentgjøres senere

HOBØL:

Lørdag 27.11. kl 10.00, Arena Knapstad: Julemesse

28.11., 1. søndag i advent, kl 11.00, Tomter menighetssenter: Familiegudstjeneste

Lørdag 4.12. kl 11-15.00, Skjelfoss: Julekafe, grøt, kaker og salg

05.12., 2. søndag i advent. kl 11.00, gudstjeneste i Hobøl kirke

05.12. Hobøl kirke: «Vi synger julen inn» kl 17.00. Hobøl Soul Children, Hobøl Barnegospel, Tonefall og Prosjektkoret Hobøl og Tomter deltar. Fri entré.

12.12., 3. søndag i advent, kl 11.00, gudstjeneste i Tomter kirke

12.12. kl 18.00, Nummestad bedehus: Adventssamling med Egil Sjøstad

19.12., 4 søndag i advent, kl 11.00,

gudstjeneste i Hobøl kirke.

24.12. Julaftengudstjenester: Hobøl kirke kl. 14.30 og 16.00, Tomter kirke, kl 14.30 og 16.00

1. juledag kl 11.00, Tomter kirke: Høytidsgudstjeneste

2. juledag kl 11.00, Arena Knapstad: Høytidsgudstjeneste

1. nyttårsdag kl 11.00: Hobøl bo og behandlingssenter: Gudstjeneste for beboere og alle andre interesserte.

Onsdag 5. januar kl 17.00, Skjelfoss psykiatriske senter: Juletreffest

EIDSBERG:

28.11., 1. søndag i advent: Felles adventsgudstjeneste i Mysen kirke kl. 11.00

05.12., 2. søndag i advent: Gudstjeneste i Mysen kirke kl. 11.00
Gudstjeneste i Trømborg kirke kl. 11.00

Mysen kirke 7.12 kl. 20.30: Gjestfrihetens høytid. «La oss øve oss på å dekke bord til én ekstra» En annerledes julekonsert i ord og toner med Per Arne Dahl og Magne Fremmerlid.

08.12.: Adventsfest på Mysen Menighetshus Betania kl. 19.00 arrangert av Mysen Menighet og Normisjon Mysen. Sang ved Kor 15 og andakt ved Sigmund Nakkim

11.12 kl. 16.00: Mysen kirke: Julekonsert med Eidsberg Brassband og Justerte Fruer

12.12., 3. søndag i advent: Syng-jul gudstjeneste i Eidsberg kirke kl. 11.00.
Gudstjeneste i Hærland kirke kl. 11.00

13.12.: Trivselstreff på Mysen Menighetshus Betania kl. 11.00. Feiring av Lucia. Adventstanker ved prost Kåre Rune Hauge.

19.12., 4. søndag i advent: Felles adventsgudstjeneste i Mysen kirke kl. 11.00.

24.12., julaften: Edwin Ruuds omsorgssenter: Julaftengudstjeneste kl. 11.00

Mysen kirke: Julaftengudstjenester kl. 14.30 og 16.00

Hærland kirke: Julaftengudstjeneste kl. 14.30

Trømborg kirke: Julaftengudstjeneste kl. 16.00

Eidsberg kirke: Julaftengudstjeneste kl. 16.00

25.12., 1. juledag: Høytidsgudstjeneste i Eidsberg kirke kl. 11.00

26.12., 2. juledag: Stefanusgudstjeneste i Mysen kirke kl. 11.00

1. januar 2022, Nyttårsdag/Jesu navnedag: Høytidsgudstjeneste i Eidsberg kirke kl. 11.00

2. januar 2022, Kristi åpenbaringsdag: Gudstjeneste i Hærland kirke kl. 11.00

Lokale sang- og musikkrefter vil bidra på gudstjenestene i julehøytiden.

ASKIM

28.11. kl 11.00: Gudstjeneste i Askim kirke

05.12. kl 11.00: Gudstjeneste i Askim kirke

Søndag 5. desember kl 17.00 i Askim kirke: Den tradisjonelle Julekonserten med Askim Blanda kor, Askim Janitsjar, Damekoret KNIRK, Hurrahølet Mannskor og Askim kirkes Jentekor deltar. Juletanker v/prest. Kollekt ved utgangen.

Onsdag 8. desember kl 18. 00 i Askim kapell: Julekonsert med Kulturskolen Elevene ved Kulturskolen spiller kjente, kjære julesanger og presenterer julemusikk av ulik art. Fri entré.

Torsdag 9. desember kl 18.00 i Askim kirke: Julefantasi. Sandra Lyng og Kim Wigaard Johansen synger julen inn. Det blir nye julesanger, kjente klassikere og små overraskelser. Billetter selges på www.ticketmaster.no.

12.12. kl 11.00: Gudstjeneste i Askim kirke

Torsdag 16. desember kl 18.00 i Askim kirke: Julekonsert med Musikklinja ved Askim videregående skole presenterer julesanger og julemusikk. Billetter kr 100/50 (barn, ungdom, honnør).

19.12. kl 11.00: Gudstjeneste i Askim kirke

Søndag 19. desember kl 17.00 på Parkscenen i Folkeparken: Vi synger julen inn med Normisjon. Solosang, allsang og andakt – siste søndag før julekvelden. Jan Fredriksen, Kor X og Soul Teens medvirker. Fri entré.

Mandag 20. desember kl 19.00 i Askim kapell: Christmas came early Julejazz med Oddgeir Berg Trio. Billetter kr 250 selges ved inngangen.

24.12., Julaften: Kl 11.00 Julaften på Løkentunet Kl 13.00

Julaftengudstjeneste i Askim kirke

Kl 14.30

Julaftengudstjeneste i Askim kirke

Kl 16.00 Julaftengudstjeneste i Askim kirke

JULAFTENSELSKAP, arrangeres for 21. gang i Askim. Velkommen til gratis julaftenselskap i Askim. 24. desember fra kl 17-20. Lokalt næringsliv, frivillige og ildsjeler fra Askim frivilligsentral og Askim menighet gjør det mulig å invitere til felleskap og måltid på julaften. Følg med i sosiale medier for mer informasjon. Påmelding innen 16. desember til Solfrid. habte-sonsteby@iokf.no. Tlf: 481 06 380

25.12. kl 11.00: Høytidsgudstjeneste i Askim kirke

26.12. kl 11.00: Julesanggudstjeneste i Askim kirke

1.januar kl 11.00: Gudstjeneste i Askim kirke

2. januar kl 11.00: Gudstjeneste i Askim kirke

Tirsdag 28.12., 4. juledag, kl 17.00 er alle velkommen til Juletreffest på Normisjonshuset

Torsdag 6. januar kl 17: Hellige tre kongers fest. Bli med de tre vise menn på vandring til stallen. Møt opp ved Askim kapell (utendørsarrangement).

JULETRÆR MED MENING I INDRE ØSTFOLD

Mange barn og unge i Indre Østfold lever i hjem med lav inntekt. I Askim henges det opp julegaveønsker på Juletre med mening i byrommet under julegateåpning i Askim og framover advent. Medmennesket i gata kan hente seg et kort, kjøpe gaveønsket og levere gaven uinnpakket sammen med kortet til Askim frivilligsentral som koordinerer gavene videre gjennom samarbeidspartnere. Lignende skjer flere andre steder i kommunen, følg med i sosiale medier og ditt nærområde for mer informasjon.

Alle arrangementer er med forbehold om endringer.

Hvorfor bidrar du frivillig i kirka?

Navn: Anne Kiserud

Alder: 65

Bosted: Spydeberg

– Hvorfor startet du opp som frivillig i kirken?

– Jeg ble i sin tid spurt om å være med.

– Hva slags oppgaver har du hatt som frivillig opp igjennom?

– Jeg sitter i menighetsrådet i Spydeberg og jeg deltar på noen gudstjenester i Heli kirke som tekstleser eller kirkevert.

– Hva mener du kjennetegner det frivillige arbeidet i kirken?

– I Spydeberg er det svært mange som legger ned en innsats på frivillig basis. Jeg tror det betyr at kirken faktisk ikke kunnet drive et så stort arbeid i menigheten uten frivillige. Som takk inviteres alle til en 'lun aften' i november med god mat og allsidig program.

– Hvorfor bør folk engasjere seg som frivillige?

– Det er interessant, sosialt, lærerikt og meningsfylt.

– Hva gir det deg å arbeide som frivillig?

– Jeg synes det er fint å treffe nye mennesker gjennom det frivillige arbeidet. Jeg vet at kirken betyr mye for mange, og det er meningsfylt å være en del av dette.

– Hva er de største utfordringene?

– Det har vært vanskelig for staben å drive kirke under koronatiden. Det har også vært noen utfordringer i det å bli endel av storkommunen. Men det er også noen fordeler! ■

«Jeg synes det er fint å treffe nye mennesker gjennom det frivillige arbeidet»

Følger du menighetene i Indre Østfold på Facebook?

Du finner alle menighetene i Indre Østfold på Facebook. Søk på:

Den norske kirke i Indre Østfold
Den norske kirke i Eidsberg
Askim menighet
Spydeberg menighet
Trøgstad og Båstad menighet
Hobøl og Tomter menigheter

Satser på kultur og

Det er mye som skjer i Den norske kirke i Indre Østfold på ulikt vis. Blant satsningsområdene er kommunikasjon og kultur.

Tekst og foto: Bjørn Solberg, leder Indre Østfold kirkelige fellesråd

Budsjett 2022

Fellesrådet har hatt førstegangs behandling av budsjettet for 2022; der utgangspunktet var rammen som rådmannen hadde tildelt oss; 28,8 mill. Det er mindre enn inneværende år, i tråd med hva kommunestyret tidligere har vedtatt.

For å kompensere for dette kuttet i rammen, vedtok fellesrådet å øke festeavgiften til ca 300 kroner, og å innføre betaling for ekstra musikk før begravelser. Festeavgiften vil fortsatt være lavere enn i kommuner vi kan sammenlikne oss med. Når det gjelder en eventuell ordning med betaling for ekstra musikk, var dette en praksis noen av de gamle fellesrådene hadde, men som ikke har vært der de to første årene i den nye kommunen. Fellesrådet vil også kreve noe betaling for å fjerne gravminner når familien ønsker å slette graven.

Når det gjelder festeavgiften, er det kommunestyret som har det siste ordet. Politikerne er orientert om fellesrådets vedtak, og vi håper det går gjennom i kommunestyret også, eventuelt at kommunestyret øker tilskuddet til fellesrådet.

Kommunikasjon

I sitt møte 16. november skal fellesrådet behandle forslaget til kommunikasjonsplan. Den har det vært arbeidet med en stund, og både ansatte og menighetsråd har kommet med innspill. Fellesrådets satsing på «Kime» er en viktig del av planen, men den handler også om den digitale satsingen som har vært tydelig under pandemien. Når vi nå kan samles fysisk, brukes det mindre ressurser på gudstjenester digitalt, men målsettingen er at kirken i Indre Østfold fortsatt skal være synlig til stede på nettet. Og så legger planen vekt på at det vi gjør skal være av god kvalitet, og det skal være lett å finne fram når man vil ha informasjon om det som skjer i kirkene.

Kultur

Indre Østfold kommune arbeider med

blant annet kommunikasjon

JULEMUSIKK: Mandag 20. desember kl 19.00 holdes det konsert i Askim kapell: *Christmas came early*. Julejazz med Oddgeir Berg Trio. Kirken i Indre Østfold ønsker å være kulturaktør i kommunen, med våre 12 kirker og andre lokaler som gode kulturarenaer. Foto: Oddgeir Berg Trio

en strategiplan for kultur, som skal vedtas i kommunestyret i begynnelsen av 2022. Vi har fra fellesrådets side kommet med noen innspill, og det var

«Det er fint å konstatere at våre ambisjoner får plass i den kommunale planen»

hyggelig å bli invitert til et møte med kulturadministrasjonen for å presentere våre tanker. Kirken har som ambisjon å være en viktig kulturaktør i kommunen, med våre 12 kirker som gode kulturarenaer. Det er fint å konstatere at våre ambisjoner får plass i den kommunale planen.

Renoverer videre

Renoveringsarbeidene fortsetter. I 2021 har det særlig vært arbeidet på middelalderkirkene i Hobøl og Trøgstad, på og i 300 år gamle Hovin kirke, og på Tomter kirke, som faktisk er over 500 år. Dyktige håndverkere har sørget for at disse kirkene fremstår finere enn på svært mange år. I Trøgstad og Hobøl gjenstår en del arbeid, bygningsrådgiver Jan Olav Løken regner med at disse arbeidene avsluttes i løpet av 2022.

I høst startet arbeidet med å reparere taket på Eidsberg kirke. Det er et stort prosjekt, men arbeidet er i rute, og budsjettet ser ut til å holde.

Når det gjelder økonomi, er det gledelig å konstatere at vi har fått tilskudd fra Riksantikvaren til flere av prosjektene; nærmere 4 millioner kroner. Det betyr at vi får gjort mer enn det som lå i de opprinnelige investeringsplanene våre, og det er svært gledelig! ■

PLASK: Kaja Louise Bye ble døpt av diakon Solveig Tjernæs Vormeland i Eidsberg kirke 31. oktober, og ville kjenne på dåpsvannet. Alle som vil kan døpes, uansett alder.

Kaja Louise ble døpt – mange velger dåp

Kaja Louise Bye ble døpt i Eidsberg kirke 31. oktober. Kaja Louise ville gå selv fremfor å bli båret. Hun ville følge med på vannet og plaske litt med fingrene.

– Det er fint med store dåpsbarn!, sier Solveig Tjernæs Vormeland, vikarprest denne søndagen.

– Dåpsbarnet kan gå litt rundt, og trenger ikke å ha en vanlig dåpskjole, da ville hun jo ha snublet. Nei, man kan bruke en annen penkjole slik Kaja Louise gjør, legger hun til.

– Denne høsten har det vært mange dåpsbarn, forteller Karine Riiser, ansvarlig for registreringen av dåpsbarn på kirkekontoret for Indre Østfold, i Askim.

– Det var mange dåp å ta igjen etter nedstengningen. Søndag 31. oktober hadde vi så mange som 16 dåp i kommunen på en dag, forteller hun.

Alle ansatte og menighetene rundt, er så glade og takknemlige for dåpsbarna og familiene. Velkommen til dåp, hvis du ikke er døpt. Ta kontakt på postmottak@iokf.no, eller ring kirkekontoret for hele Indre Østfold på telefon 69 68 14 40. ■

Livets gang

1. september til 31. oktober

DØPTE

ASKIM KIRKE

Tiril Johanne Grønbech
Dennis Larsen Strømberg
Mie Nathalie Larsen Strømberg
Othilie Leannah Bunes
Walestrand
Aksel Bryne
Iselin Odden Hjemstad
Nellie-Ellinor Lauritzen-
Fernandez Månnum, Gjøvik
kirke
Birk Aasland Glømvik
Amalie Duus Wiborg
Niklas Espelid Diskerud
Noah Ulmi Holm
Liam Kræmer Johansen
Patrick Munkvold Torekoven
Nicoline Martens Bolak
Albert Ausland Strøm
Iben Cross Trippedstad

HOBØL KIRKE

Jacob Feldborg
Bjørn Marius Gjøvsund Bøhle
William Alexander Larsen
Odne-Kopperud
Emil Andreas Schulz-Jaavall
Johanne Winger Strand

TOMTER KIRKE

Linus Ellingsgard Bjørnsen,
Langhus kirke
Sofie Taranger Darum, Ski
Middelalderkirke
Ommund Haugedal, Tomter
menighetssenter
Amalie Heyerdahl Jensen,
Tomter menighetssenter

TRØGSTAD KIRKE

Helene Johansen Aadalen
William Anders Gustav
Bryntesson

BÅSTAD KIRKE

Olivia Skoglund Engeflaen
Herman Frøshaug
Camilla Årdal Rasmussen,
Fet kirke

SPYDEBERG KIRKE

Theo Rønningen Hellerud
Thilde Klock Meinseth
Eline Skar Johansen, Herøy
kirke
Sander Høgås Dalhus
Elise Haugslie
Alfred Palm Notland
Abel Joakim Håkonsen

HELI KIRKE

Henrik Andersen Eikaas

HOVIN KIRKE

Tobias Finnevolden
Nolan Hagerup Karrestad
Mikkel Nilsen Flåtåmo
Aron Ro Hornnes
Jannicke Tangeland
Martinsen
Alexander Tangeland Rustad

EIDSBERG KIRKE

Paul William Lillebæk-
Pärkson
Kaja Louise Bye
Hennie Nygård Holmen

HÆRLAND KIRKE

Lucas Arnesen Bratlie
Vilde Amalie Stubberud
Alma Gløersen Vister

MYSEN KIRKE

Tobias Solum Kolvik
Jørgen Igletjern Østbye
Emanuel Selimovic-
Vollebekk
Iver Dukstad Høitomt
William Sandtorp Garai
Sara Cemille Gustavsen

TRØMBORG KIRKE

Nikolai August Karlsen

VIGDE

04.09.2021 / Hovin kirke
Merete Myhrer og Erik Bøe
Egeland

18.09.2021 / Askim kirke
Line Helen Borgås og Ole-
Petter Karlsen

25.09.2021 / Askim kirke
Nina Nesmoen og Truls
Tellefsen

25.09.2021 / Trømborg kirke
Isabel Meyer Pedersen og
Jan Thomas Karlsen

09.10.2021 / Askim kirke
Anine Børresen og Joachim
Magnussen

DØDE

ASKIM

Hjørdis Sofie Aas 21.09.1927-
04.09.2021
Lisbeth Margrethe Borge
04.03.1959-08.09.2021
Sverre Solli 27.08.1926-
17.09.2021
Astrid Holt 09.05.1947-
18.09.2021
Björg Norunn Huuse
02.09.1935-25.09.2021
Ragnar Norman Olsen
28.10.1946-26.09.2021
Hilding Werner Hansen
28.05.1930-28.09.2021

Solveig Bergland 21.09.1924-
03.10.2021
Olga Ruud 21.05.1927-
09.10.2021
Kjell Granheim 16.03.1943-
09.10.2021
Else Marry Mikaelson
03.08.1929-10.10.2021
Dimce Apostolov 15.02.1953-
12.10.2021
Tom Leo Jonassen
18.07.1949-15.10.2021
Einar Johansen 25.01.1963-
16.10.2021
Keld Ivan Jensen 30.12.1944-
17.10.2021
Asbjørn Høie 13.01.1926-
20.10.2021
Nada Pajic 01.08.1949-
21.10.2021
Berit Tønnum 04.12.1934-
23.10.2021
Jane Ingrid Jasmine Granli-
Olsen 18.12.1964-23.10.2021
Ruth Kirsten Moa 29.07.1948-
25.10.2021
Gudrun Slettvoll
05.09.1930-25.10.2021
Tove Irene Rakstad Enersen
22.04.1953-29.10.2021

SPYDEBERG

Martha Othilie Olsen
13.06.1930-13.09.2021
Sven Erik Bjørklund
05.05.1940-14.09.2021.
Trygve Espenes 07.12.1925-
17.09.2021.
Roar Waldemar Espelid
26.02.1934-08.10.2021
Aud Astrid Skaug 13.10.1946-
15.10.2021.
Ørnulf Viggo Holstad
30.03.1935-15.10.2021.
Ruth Holstad 30.05.1940-
15.10.2021.
Elinor Johanna Johansen
09.07.1934-16.10.2021

Hvor er dette?

I spalten «Hvor er dette?» har vi fotografert en detalj fra en av våre mange kirker i Indre Østfold. Det kan være en detalj på selve kirken, men også noe fra nærområdet rundt selve kirken. Vet du svaret kan du sende det inn på en epost med navn og adresse til kime@iokf.no. Vi trekker ut vinnere som vil bli premiært blant de riktige svarene.

Denne gangen skal vi til en trekirke med opprinnelse fra 1600-tallet. Den er lett synlig i terrenget på sin høyde like ved veien. Både den gylne værhanen og kupler på spiret blinker flott når solen skinner. Stedet kirken står på har vært et kirkested siden middelalderen da det trolig sto en stavkirke der. Lykke til! Riktig svar i forrige nummer: Detaljen som var fotografert i forrige utgave av Kime var fra kapellet ved Spydeberg kirke. Det visste **Tove Hvidsten Moengen**, **Hanne Fagerli** og **Per Danielsen** som alle vil få en oppmerksomhet i posten. Gratulerer!

Visste du at kirkebygging i Norge tok til da kristendommen ble etablert omkring år 1000. De første byggene var enkle stolpekirker reist på 900- og 1000-tallet. De mer holdbare stavkirkene kom rundt 1070-tallet. Rester av stolpekirker finnes blant annet under Urnes stavkirke og Lom stavkirke. Omkring 1300 kirkebygg ble reist på 1100-1200-tallet i det som var landets første byggeboom.

HOVIN

Alfred Guttorm Vatlé 22.03.1932-20.09.2021.

HOBØL

Målfrid Skaarberg 10.02.1928-06.09.2021.

TOMTER

Svein Rune Gundersen 11.12.1950-22.09.2021
Hilmar Hammerhei 29.07.1926-25.09.2021
Frode Pettersen 07.05.1959-28.09.2021

TRØGSTAD

Ingunn Rakstad 08.06.1977-03.09.2021.
Astrid Johanne Lien 05.06.1939-16.09.2021
Thordis Østby 09.04.1929-26.09.2021
Magne Pedersen 07.10.1958-05.10.2021
Gunnar Hauglund 18.04.1937-15.10.2021

BÅSTAD

Arne Johannes Maastad 18.08.1923-07.09.2021

EIDSBERG

Liv Solveig Heen 07.10.1926-09.09.2021.
Emil Johan Høie 27.12.1927-17.09.2021
Johan Henrik Bakker 17.02.1959-15.10.2021
Steinar Skofteby 13.09.1950-23.10.2021

MYSEN

Rita Skaug 29.07.1945-02.09.2021
Randi Harlem 17.08.1944-23.09.2021
Wenche Korsnes 24.11.1958-25.09.2021

HÆRLAND

Kjell Bakke, 26.01.1945-13.09.2021.
Kjell Kristian Berger 02.05.1928-25.09.2021
Arne Ragnar Hammersborg 10.02.1935-08.10.2021

TRØMBORG

Kristian Anton Løken, 14.03.1931-27.09.2021.
Karsten Holm, 18.04.1925-13.10.2021

GANGNES BIL OG DELER AS

Service • EU-kontroll • Reparasjon av person- og varebiler

Spesialist på Mercedes

Tlf. 69 82 61 60

Mørkfossvn. 157, 1860 Trøgstad

ole@gangnes1860.no

Mekonomen

Vi gjør BilLivet enklere

Ditt lokale gravferdsbyrå

GH
HÆDER

GARDER
BEGRAVELSESBYRÅ
SPYDEBERG OG HOBØL

Avdelingsleder: Gro Siewartz Gihlemoen
Stasjonsgata 42
garder.bgr.no

69 83 89 00 – hele døgnet

201341

juletrær ble importert til Norge i 2020. Det er 28% nedgang fra året før. (SSB)

HOBØL OG TOMTER

Prosjektkor i gang i Hobøl

Koret startet denne høsten for å se om det er noen i Hobøl/Tomter-området som har lyst til å synge. Koret har foreløpig ca. 13 sangere og synger variert fra salmer til gospel. Vi deltar på den årlige «Vi synger julen inn» i Hobøl kirke 5. desember. Etter hvert er det mulig at vi blir et fast kor, og med flere korister er det utsikter for å sette opp Oscar Peterson's «Sacred Concert» neste jul sammen med et storband fra Asker. ■

EIDSBERG

Starter opp Indre Østfold Gospel Company i 2022

Organist i Eidsbergkirkene, Leif Ingvald Skaug, inviterer alle som liker å synge gospel til å bli med i et helt nytt kor: Indre Østfold Gospel Company

- Vi vil øve annenhver uke, og medvirke på gudstjenester lokalt og så får vi se hvordan det går med konserter her og der, forteller Skaug.

Koret er åpent for alle som liker å synge. Fra 16 til 100 år.

- Man trenger ikke korerfaring for å bli med, og vi bruker ikke noter.

Alle er velkommen, og jeg håper mange har lyst til å bli med i Indre

Østfold Gospel Company, sier Leif Ingvald.

Er du interessert? Send en epost til Leif Ingvald Skaug på synge@gospelkoret.no.

Koret starter 11. januar og øver på Mysen Menighetshus Betania.

Kom gjerne og prøv det ut! Øvelsene er fra kl. 1900-2100 annenhver tirsdag:

11. januar, 25. januar, 08. februar,

22. februar, 08. mars, 22. mars,

05. april, 19. april, 03. mai, 31. mai,

14. juni. Etter sommerferien: 23.

august, 06. september, 20. sept, 18.

okt, 01. nov og 15. nov. ■

EIDSBERG

Kulturkveld i Eidsberg kirke

Torsdag 3. februar blir det en spennende kulturkveld i Eidsberg kirke. Da kommer Oddbjørn Sørmoen, kulturrådgiver i Kirkerådet, for å kåsere om altertavlen i Eidsberg kirke. Den er fra 1600-tallet, har mange figurer og detaljer som vi kanskje ikke tenker så mye på når vi sitter i kirken. Men kunstneren som laget altertavlen, hadde selvsagt en hensikt med det han gjorde. Det er ikke tilfeldig hvilke personer han har plassert der, selv om noe virker litt underlig. Å plassere mannen med ljåen i en altertavle virker jo rart. Dette og mere til vil Oddbjørn Sørmoen forklare for oss. Og siden altertavlen er fra 1600-tallet, passer vi på å by på orgelmusikk fra samme tidsrom; den står Syver Minge for. Sett av kvelden. ■

Bønnekrukka

for Hobøl, Eidsberg, Askim,
Trøgstad og Spydeberg.

Vi takker Gud og ber om velsignelse:

For barn og ungdom, for skolene og barnehagene, for konfirmantene og deres familier, for alle sykehjem i Indre Østfold. Vi ber for alle dåpsbarn og brudepar, for babysanggrupper, knøttekor og småbarnssang, for barnegospel, jentekor og andre sanggrupper, for KRIK og andre ungdomsgrupper, for gudstjenester og andre kristelige møter. Herre, vi takker deg for frivillige medarbeidere i kirkene og de ansatte. For menighetsråd og kirkelig fellesråd. Herre, vi ber om trøst og styrke til alle som er syke og sørgende. Vi ber for alle som kjenner på usikkerhet for fremtiden. Vi ber for høytiden som ligger foran oss. Takk for at du ble født til vår verden. Velsign oss Gud Fader, velsign oss Guds Sønn, Velsign oss, Guds Hellige Ånd. Amen.

VARMT: Cathrine Myhre og sokneprest Magnus Grøvle Vesteraas.

Strikket under gudstjenesten

Søndag 17. oktober ble det feiret strikkesgudstjeneste i Trømborg kirke, hvor menigheten var spesielt invitert til å ta strikketøyet frem under gudstjenesten. Gudstjenesten feiret vi som diakoniens dag, og Cathrine Myhre, leder i Kirkens Bymisjon i Mysen, orienterte om deres strikkedugnad, og aksjonen «Gled en som gruer seg til jul». Flere benyttet også denne muligheten til å starte på et oransje skjerf eller annet plagg, som leveres inn til strikkedugnaden, og deles ut som en del av denne fra 1. november.

En del undrer seg jo sikkert over at strikking i kirken kan være tillatt. Men selv om man vil unngå å arbeide på hviledagen er i strikking i dag for de fleste forbundet vel så mye med hvile som med arbeid. Og når det i tillegg kan kombineres med å gjøre en innsats for andre gjennom Kirkens Bymisjons aksjon er det noe vi absolutt ønsker å ta med også inn i kirkerommet. ■

KULTURKALENDER EIDSBERG

- 02.12. kl. 19, Hærland kirke, Organisten inviterer Petter Simonsen
- 03.12. kl. 19.30, Eidsberg kirke, Klassisk jul
- 05.12. kl. 16 og 19, Hærland kirke, Pål-Simen Stemmedalen
- 08.12. kl. 19, Eidsberg kirke, Kåre Nordstoga
- 09.12. kl. 19, Hærland kirke, Knut Anders Sørum
- 12.12., Hærland kirke, Hærland Sangforening
- 13.12. kl 18 og 20, Eidsberg kirke, Snow on my piano (veldedighetskonserter)
- 15.12. Hærland kirke, Indre Østfold kulturskole
- 16.12. Mysen kirke, Mysen Mannskor og Mysen Damekor
- 18.12. kl 19, Eidsberg kirke, Stille natt
- 19.12. Hærland kirke, Kristin F. Gramstad & Ole Marius Johnson
- 20.12. kl 17.30 og 20.30, Hærland kirke, Trygve Skaug
- 22.12. kl 18, Eidsberg kirke, Trine Rein
- 23.12. Eidsberg kirke, Eidsberg Bygdekor

En svidd julevott

Julemessene har rike førjulstradisjoner. Derfor gleder jeg meg over at disse arrangementenes tid ikke er forbi.

Pandemien har sveipt over landet. I fjor satte den en stopper for det meste av førjulsaktiviteten. I år har lag og foreninger lagt opp til messer. Mange ildsjeler har de siste månedene håpet på at viruset ikke stikker kjepper i basar-hjulene nok en gang. Bak julemessene ligger det en stor arbeidsinnsats med et klart formål: å få inntekter til årlige aktiviteter

- om det er til kirker, misjonsselskaper, frivillige organisasjoner og idrettslag. Hvem har ikke sett små og store barnegrupper ha sin egen salgsmesse foran butikken eller klubbhuset? Det hadde vært en spennende studie å få en oversikt over hvor mange messer/basarer det rigges til i Indre Østfold i år. Messene er i seg selv sosiale aktiviteter som sveiser nærmiljøene i stor-kommunen tettere sammen - om det er i Båstad og Trømborg eller Spydeberg og Ringvoll. Og tenk så mange som sitter med gode minner fra disse samlingene.

Også i år bugner det på bordene. Jeg er ganske sikker på at strikkeproduktene dominerer. Under hele pandemien har strikkeglade løpt til garnbutikkene. Det er blitt flotte produkter i alle varianter. I husflidslag har vevskyttelen gått, og det er laget treskurd av ypperste merke. For ikke å snakke om alt av bakevarer. Boksene fylles opp med julekaker.

Vi menn har ikke mye av æren for hva disse aktivitetene gir av inntekter. Uten forkleinelse for andre ildsjeler har misjonskvinnene gått foran og vist vei. Helt siden de første foreningene ble stiftet på 1820-1830-tallet, har kvinnenes håndarbeid gitt inntekter til arbeidet. Ved inngangen til 1900-tallet viser dokumenter at det var om lag 3500 misjonsforeninger i Norge. Der sto kvinnene i front og tok mye av ansvaret. Det er blitt fleipet for mye med de strikkende misjonskvinnene. Med stor trofasthet har de tålmodig stått sammen og samlet inn betydelige midler.

Jeg opplevde selv en aktiv strikkende misjonskvinne i min bestemor. Hennes strikkeferdigheter var godt kjent i bygda. Mye av det hun lagde var populært å kjøpe eller vinne på basarene i Hærland Bedehus. Blant annet var hun en mester i å strikke vottter i Selbumønster. Vottene med sine flotte roser som er like populære i dag. Mang en gang gikk jeg innom bestemor etter skoletid. Senhøstes satt hun i stolen sin og produserte vott på vott til slekt og venner - og selvsagt til julebasaren.

En kveld var det store strykekleddet hentet fram. Jeg forsto hva som var på gang. To nydelig Selbu-votter lå klare på bordet. Nå gjensto finpussen. Vottene skulle dampes. Det varme strykejernet kom på bordet. Mens bestemor plutselig var ute av kjøkkenet ett øyeblikk, tok min hjelpsomhet overhånd. Rask grep jeg jernet og satte det på votten. Ennå i dag kjenner jeg lukta av brent ull og ser foran meg en brunsvidd vott. En fortvilet bestemor sukker oppgitt: - Hva har du gjort, gutt. Det var hennes eneste reaksjon. Rolig fortsatte bestemor: - Jeg strikker en ny vott, jeg. Det er god tid til neste basar, Trond.

Jeg ønsker alle lykke til med messer og basarer i disse ukene. Stikk gjerne innom og kjenn selv på den gode atmosfæren. Snart er det jul!

Trond Degnes

Julekrybben tegnet av Jonas, fem år, fra Solbakken barnehage, Spydeberg.

Jesus i krybben

Av Anne Kristin Aasmundtveit

Keiseren i Roma befalte
at alle skulle skrives inn i manntall
på det stedet slekten deres var fra.
Han ville telle hvor mange han hersket over.
Mange måtte legge ut på vandring.

Josef og Maria var på vei mot Betlehem.
Denne reisen var tvunget på dem.
Marias mage var stor og tung,
hun skulle snart føde.
Josef hjalp henne med det han kunne.
Da de endelig kom til Betlehem,
var det ikke mulig å finne et sted å overnatte

«Vi må få komme inn et sted», sa Josef,
«hun kan ikke føde ute i natt!»
De fikk plass i en stall,
i en hule for esler og okser.

Den natten ble barnet født.
Han skrek sitt første skrik
og sovnet mett ved Marias bryst.
Hun la ham i en krybbe.

Borte på beitemarken skinte et lys.
Det var en engel som strålte så sterkt
at gjeterne som passet sauene sine, ble redde.
Men engelen sa til dem:
«Ikke vær redde!
I dag er frelseren født!
Han ligger i en krybbe.»

*Teksten er hentet fra boka «Fortellingsbok»
av Anne Kristin Aasmundtveit. Trykket med
tillatelse fra Verbum forlag.*

Jesusbarnet og
Maria, tegnet av Ellinor,
fire år, Solbakken
barnehage,
Spydeberg.

Iben, fire år,
fra Solbakken
barnehage, har
tegnert julestjerner.